

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Bakalářská práce

2018

Nela Všecková

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra společenských věd

Bakalářská práce

Nela Všečeková

Partyzánský odboj na Valašsku

Olomouc 2018

Vedoucí práce: Mgr. Pavel Krákora, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně s použitím citované literatury a použitých zdrojů pod vedením Mgr. Pavla Krákory, Ph.D. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Olomouci

.....

Nela Všečeková

Poděkování

Děkuji Mgr. Pavlu Krákorovi, Ph.D., za odborné vedení mé bakalářské práce a za ochotné udělování praktických rad při jejím zpracovávání. Dále bych chtěla poděkovat panu Jiřímu Tesařovi, předsedovi spolku Vize 70 plus, z.s., za doporučení odborné literatury, která mi velmi pomohla v práci. Děkuji také své rodině a příteli za podporu při psaní.

Anotace:

Tématem bakalářské práce je partyzánský odboj na Valašsku. První část práce popisuje příchod partyzánského oddílu Jána Ušiaka na Moravu a jejich prvotní odbojovou činnost na území Moravy. Druhá polovina práce je zaměřena na partyzánské hnutí v obci Ratiboř, konkrétně na 1. československou partyzánskou brigádu Jana Žižky. Práce zmiňuje obyvatele obce Ratiboř, kteří partyzány podporovali.

Klíčová slova: partyzánský odboj, oddíl Jána Ušiaka, 1. československá partyzánská brigáda Jana Žižky, Valašsko, Partyzánská obec Ratiboř.

Annotation:

The topic of this bachelor's thesis is Guerrilla resistance in Wallachia. In the first part of this thesis is described the arrival of Guerrilla's section of Ján Ušiak in Moravia and their first resistance activity on the territory of Moravia. The second part of this thesis is focused on Guerrilla's section in the village Ratiboř, specifically the first Czechoslovak guerrilla's brigade Jan Žižka. The work also mentions their inhabitants of Ratiboř, who supported the guerrillas.

Key words: Guerrilla's resistance, the section of Ján Ušiak, the first Czechoslovak guerrilla's brigade Jan Žižka, Wallachia, the guerrilla's village Ratiboř.

Obsah

1 Úvod.....	7
2 Valašsko	9
3 Ratiboř.....	10
4 Partyzánské hnutí	11
5 Příchod partyzánů na Moravu	12
5.1 Oddíl Jána Ušiaka	12
5.2 Partyzáni na Moravě.....	15
6 Úsilí nacistů o likvidaci 1. čsl. partyzánského oddílu Jana Žižky - Akce Tetřev.....	18
7 Situace po akci Tetřev	20
8 Založení 1. československé partyzánské brigády Jana Žižky	21
9 Odbojová činnost ve Vsetíně.....	24
10 Partyzánské hnutí v Ratiboři	25
10.1 Formování odboje v Ratiboři	25
10.2 Počátky partyzánského hnutí v Ratiboři.....	26
10.3 Činnost partyzánů v okolí Ratiboře.....	28
10.4 Partyzánská schůze na pile v Ratiboři.....	29
10.5 Místa působení partyzánů v obci Ratiboř.....	31
10.5.1 Paseka Borčí „U Hynků“.....	31
10.5.2 Paseka U Malinů	31
10.5.3 Hrabí.....	32
10.5.4 Mynaříkova pila v Ratiboři	32
10.6 Ctibor Čermák.....	33
11 Osvobození obce	34
12 Závěr	35
Seznam literatury a pramenů.....	37

1 Úvod

Tématem mé bakalářské práce je partyzánský odboj na Valašsku, zaměřený konkrétně na partyzánské hnutí v obci Ratiboř. Obec Ratiboř nese titul partyzánská obec. Proto mě pojem partyzán provází již od dětství, kdy nám o členech partyzánského odboje a jejich pomocnících často vyprávěli vyučující na základní škole při procházce k pomníku Ctibora Čermáka – Borise na Zbrankově stráni. Byly to však pouhé zmínky.

Cílem mé bakalářské práce je tedy bližší seznámení se situací odbojového partyzánského hnutí v mé rodné obci Ratiboř za druhé světové války.

Na území Valašska působil partyzánský oddíl (později brigáda) Jana Žižky pod vedením Jána Ušiaka. Na Valašsku byly pro partyzánské hnutí příznivé krajinné podmínky. Beskydy jsou velmi členité, nachází se zde několik jeskyní a husté lesy. Naše lesní porosty nezaujímaly dostatek plochy, aby se v nich mohla vybudovat rozsáhlá, trvalá základna partyzánů, která by sloužila jako úkryt hlavnímu štábu. Stačily však na vybudování trvalejších úkrytů pro skupiny partyzánů a jejich velící důstojníky. Svou provizorní základnu měli partyzáni například na Kněchyniči Čertově mlýně. Kvůli tomu na našem území kombinovali lesní typ s městským typem partyzánského odboje. Museli se tedy spolehnout i na místní obyvatele, kteří obývali samoty na odlehlých koncích valašských obcí. Pasekáři byli pro partyzánský odboj velmi důležití, bez jejich pomoci a znalosti terénu by odbojové akce nedopadaly tak úspěšně. Poskytovali svá obydlí, jídlo i oblečení partyzánům, a přitom věděli, že kdyby byla jejich činnost odhalena, hrozila by jim a celým jejich rodinám poprava či odsun do koncentračních táborů.

Hledání zdrojů s objektivními informacemi nebylo nejsnadnější, jelikož písemných zmínek z této doby se příliš nezachovalo. Tento fakt je zapříčiněn tím, že partyzánské hnutí bylo ilegální činností, proto si odbojáři nemohli vést žádné detailní písemné záznamy o plánovaných či provedených akcích a v některých měsících jim zcela chyběl radiokomunikátor. Spíše se jedná o vzpomínky přeživších, útržky zpráv, odesílané hlavnímu partyzánskému štábu nebo články z novin. Dnešní literatura se tedy v určitých údajích rozchází. Neví se přesně, kolik partyzánských skupin na našem území působilo nebo jaké bylo složení jejich členů.

Zkreslení informací o partyzánech také zapříčinilo poválečné období, kdy si komunistická strana přisvojila mnoho zásluh v osvobození naší republiky, a také došlo k jakémusi zidealizování partyzánů. Dokonce někteří členové odboje či jejich skutky byly

kvůli sociálnímu původu nebo špatným postojům k lidově demokratickému zřízení po válce raději zcela zatajeny.

Hlavním pramenem mé práce byla kniha od Josefa Přikryla s názvem 1. čs. partyzánská brigáda Jana Žižky: srpen – listopad 1944, vydaná roku 1976 v Ostravě. Publikace se zabývá působením naší největší a nejvýznamnější partyzánské skupiny na Moravě. Dále pak kniha Partyzánská obec Ratiboř napsána Stanislavem Hašou a kolektivem autorů v roce 1980 k příležitosti 35. výročí osvobození obce a udělení titulu Partyzánská obec Ratiboř. Zdrojem mého čerpání byl i Státní okresní archiv Vsetín, kde jsem bádala v kronikách či člancích pozdějšího tisku, například z týdeníku Nové Valašsko.

2 Valašsko

Oblast Valašska se nachází na východní Moravě a jeho jižní hranici tvoří státní hranice se Slovenskou republikou. Území je známo díky svému lidovému charakteru a historickou tradici původního obyvatelstva zvaného Valaši, kteří se převážně živilí pastevectvím ovcí. Region Valašsko sousedí na území České republiky se Slovákem na jihu a s Hanou na západě.

Valašsko je velmi hornatá oblast, Beskydy jsou velmi členité. Nejvyšší horou Beskydských vrchů je Lysá hora (1323 m n. m.). Významnými městy jsou Vsetín, Vizovice, Brumov – Bylnice, Karolinka, Valašské Klobouky, Valašské Meziříčí, Rožnov pod Radhoštěm nebo Zubří.

Valašsko je rozděleno na Horní Vsacko a Rožnovsko. Horní Vsacko se nachází na toku řeky Vsetínské Bečvy a na jihu je ohraničeno státní hranicí se Slovenskou republikou. Území je obklopeno Javorníky a Vsetínskými vrchy. Hlavním centrem této oblasti je město Vsetín. Rožnovsko leží na severovýchodě Zlínského kraje pod Radhoštěm. Dalším horským celkem jsou Pustevny. Územím protéká Rožnovská Bečva. Centrem je zde město Rožnov pod Radhoštěm.¹

¹Představení území Valašska [online]. [cit. 2018-06-01].
Dostupné z: <http://www.valasskomoje.cz/predstaveni-uzemi>

3 Ratiboř

Obec Ratiboř leží na východě Hostýnských vrchů ve Zlínském kraji. Nadmořská výška obce je 343 m n. m. a rozloha 18,75 km². Obcí protéká potok Ratibořka pramenící v obci Hošťálková pod kopcem Troják. Ratibořka je levým přítokem řeky Vsetínská Bečva. Nejbližším městem je Vsetín, který je vzdálen přibližně 7 km západně od obce. Nejvyšším vrcholem je Drastihlava (695 m n. m.). V obci žije 1833 (údaj k 1. 1. 2015).

Obec má několik částí, například Dvorce, Hološín, Hrabí, Kobelný, Kosiska, Na Kopci, Nivka, U Bohové Studně, U Záhuměňů, V Červených. Dnešní části obce jako jsou Hrabí či Dvorce byly v historii samostatné vsi. Dosvědčují to zápisy ze zemských desek, které je označují jako vsi pusté. Později byly připojeny k obci. K obci patřilo dříve území Semetín, jež se v roce 1949 připojilo k městu Vsetín.

Název obce Ratiboř je odvozen od názvu Ratibor, to vzniklo složením slov rat' (bitva) a bor (válčit). Ve znaku obce z roku 1998 je zobrazena koruna a tři květy zvonku. Koruna je připomínkou úmyslu českého krále Václava III. založit v obci klášter. Z doby krále Václava III. (1306) pochází i první písemná zmínka o obci, ve které se zmiňuje právě o výstavbě kláštera na soutoku řeky Bečvy a Ratibořky. Václav III. byl však zavražděn v Olomouci, proto k výstavbě nedošlo.²

² Nekuda, V., ed. *Okres Vsetín: Rožnovsko, Valašskomezříčsko, Vsetínsko*. Valašské Meziříčí, 2002. s. 821 – 824.

4 Partyzánské hnutí

Specifickou součástí odboje proti fašistům v období druhé světové války tvořilo partyzánské hnutí. Za partyzána je označována civilní osoba, popřípadě voják, který nepatří k žádné vojenské jednotce. Vede však organizovaný, ozbrojený boj ve válce, jako podpora určité strany.

Nejvíce úspěchů slavilo partyzánství za druhé světové války. Snad ve všech okupovaných zemích se nenávisť proti fašistům měnila v odbojová hnutí. Typ partyzánského odboje byl nejrozšířenější v Jugoslávii a v Sovětském svazu. V pozdějších letech války 1943 – 1944 se objevil i ve Francii, Polsku, Slovensku a na našem území Protektorátu Čechy a Morava. Do partyzánských oddílů se hlásili nejčastěji uprchlí váleční zajatci, později se přidávali civilisté, dokonce i mnoho žen.

Tato forma odboje se rozvíjela v několika typech. Nejrozšířenější byly lesní oddíly. Členové těchto skupin zasvětili život partyzánské činnosti a už dále nevykonávali svá povolání. Jejich domovem se staly rozsáhlé úkryty v hlubokých lesích či horských masivech, které sloužily jako trvalé základny pro dané jednotky. Na našem území tyto základny nebyly příliš budovány, jelikož naše lesy nepokrývají tolik území jako v jiných státech. Druhý typ tvořili jednotlivci, kteří po dobu odboje stále vykonávali svá zaměstnání a po provedené akci proti nepříteli se vraceli zpět do svých domovů. Tito odbojáři byli však také organizovaní a měli své velitele. Tento typ byl nejrozšířenější například ve Francii.³

Cílem partyzánů na našem území bylo narušit klid nacistů a ničit jejich vojenskou sílu. Snahou hnutí bylo také začlenit a vyzbrojit co nejvíce civilních osob do boje proti Německu. Organizátory partyzánského odboje v Československu bylo zahraniční vedení Komunistické strany Československa sídlící v Moskvě. Následující postup akcí konzultovala Sovětská strana s československou vládou, která se tu dobu nacházela v Londýně. Poskytnutím pomoci československému odboji byla pověřena Komunistická strana Ukrajiny, jelikož se nacházela nejbliže našemu území.⁴

³Hrošová, M. *Na každém kroku boj: historie 1. československé partyzánské brigády Jana Žižky (srpen 1944 – květen 1945)*. Vsetín, 2012. s. 18.

⁴Příkryl, J. *1. čs. partyzánská brigáda Jana Žižky: srpen – listopad 1944*. Ostrava, 1976. s. 17.

5 Příchod partyzánů na Moravu

První informace o partyzánské aktivitě na našem území byly šířeny ze zahraničí, nejčastěji československou redakcí moskevského rozhlasu. Tyto zprávy dodávaly na odvaze československým odbojářům, kteří se snažili odolat nacistům. První partyzánská skupina na našem území se jmenovala Zelený kádr. V čele kádru stál František Vychodil. Členové tohoto kádru se pravidelně scházeli na chatě Josefa Masného, která ležela v Hostýnských vrších u obce Chomýž. Jednotka se zformovala v době po atentátu na Reinharda Heydricha, který proběhl 27. května 1942. Gestapo tuto jednotku odhalilo na podzim 1942. Vedoucí této jednotky spáchali sebevraždu, ostatní členové byli popraveni nebo zemřeli v koncentračních táborech.⁵

Do doby, než se na území protektorátu dostaly větší organizované skupiny odbojářů ze zahraničí, vznikaly menší jednotky českých partyzánů. Své působení neměli nijak lehké, museli se vyrovnat s řadou nepříznivých podmínek. Hlavním problémem byla jejich špatná vyzbrojenost, jelikož po okupaci a zrušení Československé armády padly všechny zbraně a munice do rukou Němců.

5.1 Oddíl Jána Ušiaka

Převážnou část členů oddílu Jána Ušiaka tvořili Slováci a Maďaři, kteří se dobrovolně vzdali Rudé armádě nebo se připojili k sovětským partyzánům, jen aby nemuseli bojovat na straně nacistického Německa.⁶

Ke sjednocení členů, určení jejich funkcí a k plánování útoku na nepřítele sloužila budova partyzánské školy ve Svjatošinu v oblasti Krymu. Právě zde byl zvolen i jako velitel oddílu Ján Ušiak, po kterém dostal celý útvar jméno. „*Ján Ušiak se narodil 5. října 1914 v obci Budiná, okres Lučence. V roce 1939 žil na slovenském území, které v důsledku vídeňské arbitráže připadlo Maďarsku*“.⁷

⁵Hrošová, M. *Tamtéž.* s. 16.

⁶ Jakmile se Němci dozvěděli o těchto útečích, začali vyhrožovat sběhům vyvražděním celé jejich rodiny až do třetího kolene.

⁷Hrošová, M. *Tamtéž.* s. 27.

Ještě před odchodem do boje museli členové složit přísahu.

„Přisahám na vše, co je mi svaté, že v boji za osvobození Československa nebudu litovat ani svých sil, ani svého života. Nemilosrdně budu mstít všechna muka a slzy našich matek a sester, zavražděné vlastence, všechny zločiny spáchané německými a maďarskými barbary na Češích, Slovácích a Karpatských Ukrajincích.

Dobrovolně jsem se přihlásil do řad partyzánských bojovníků a slibuji, že budu je bez odmluvy plnit. Svěřené tajemství budu posvátně chránit a své druhy a oddíl nikdy nezradím, byť bych byl vystaven sebevětším mukám. Kdybych však svůj oddíl zradil nebo nesplnil jeho příkazy, nechť mne stihne přísný trest z rukou kamarádů. Můj oddíl mi rodinou, moji kamarádi mými bratry. Bude-li raněn můj druh. Nebo upadne do těžkého postavení, budu mu nápomocen a nedopustím, aby se dostal do rukou nepříteli. Sám se živý nikdy nevzdám nepříteli.

Všechny mé myšlenky a síly budou ode dneška věnovány jednomu cíli: škodit nepříteli na každém kroku, pomáhat ze všech sil v boji za svobodu. V tomto boji neustanu, dokud poslední cizák nebud vyhnán z naší půdy, dokud Československá republika nebude opět svobodná.

*Mým heslem bude: Smrt fašistickým okupantům! Svobodu národům Československa!
Tak přísahám!“⁸*

Do oddílu Jána Ušiaka byl zařazen jako náčelník štábu Dajan Bajanovič Murzin. Byl zvolen díky jeho schopnostem a zkušenostem s partyzánskou činností na území Sovětského svazu. „Dajan Bajanovič Murzin, tatarské národnosti, se narodil v rodině vesnického učitele dne 15. prosince 1921 ve vesnici Staryje Balykly, Bakamyzského okresu v Baškarisku.... V říjnu 1940 byl odveden do Rudé armády. V lednu 1941 byl přijat do Vojenského politického učiliště, které se nacházelo v lotyšské Rize. ... Utekl na Ukrajinu a v Sumské oblasti narazil na partyzány oddílu Čapajev, kteří ho přijali mezi sebe. Velel družstvu, později četě rozvědčků“.⁹

Dne 21. srpna 1944 měla skupina 21 mužů odletět z Kyjeva na Slovensko. Byli rozděleni do dvou skupin. Skupiny měly mezi svými lety zhruba týdenní rozestup. Těmto partyzánům byl před odletem sdělen rozkaz.¹⁰ Byl jim vytyčen operační prostor a úkoly, které mají po seskoku splnit. Mezi jejich hlavní úkoly patřilo překročení hřebenu Velké Fatry,

⁸Přikryl, J. *Tamtéž*.

⁹Hrošová, M. *Tamtéž*. s. 29.

¹⁰ Hrošová, M. *Tamtéž*. s. 30.

spojit se s vojenskou posádkou v Žilině a celková organizace partyzánského hnutí.¹¹ Po seskoku se měli parašutisté dopravit k obci Sklabiň, což byl prostor 1. československé brigády M. R. Štefánika. Jednotka se se slovenskými odbojáři měla poznat podle předem domluveného hesla, první řekl číslo a ten druhý ho musel doplnit do čísla sedm. Z této oblasti postupovali dále přes Rajeckou dolinu, Povážskou Teplou směrem na Moravu po hřebenech Javorníků. Cestou museli překonat bouřlivý Váh, což nebyl vůbec jednouchý úkol. Všechny mosty i přepravy byly hlídány nacisty nebo zcela zrušeny. Územím postupovali podle předem zvolené taktiky. Nejdříve vyrazili průzkumníci, kteří prozkoumávali terén a navazovali kontakty s jejich příznivci, a až pak samotné jádro skupiny. *„Partyzáni na své pouti slovenským územím dosáhli cíle někdy kolem poloviny září, nejpozději 20. září 1944.“*¹² V tento den se ocitli v obci Štiavník, která se nachází nedaleko hranic Slovenska a Moravy. V tomto období se udála i významná událost pro oddíl a to ta, že získal své oficiální jméno. Při jednání mezi členy padlo několik návrhů, jak by se mohl oddíl jmenovat. Nejvíce se zalíbil oddíl Jana Žižky. Murzin z počátku nevěděl, o koho se jedná. Po stručně podané historii, kdo to Jan Žižka byl, souhlasil.

Pro partyzány byli velmi důležití místní občané, kteří jim poskytovali nejen úkryt, ale především potraviny, za které měli vždy zaplatit, pokud se nejednalo o dar. Při jakémkoliv provinění partyzána na místním obyvateli oddíl svolal mezi svými členy soud a provinilce potrestal. V některých případech i trestem smrti, který vykonal vedoucí skupiny.

První překročení hranice Slovenska s Protektorátem bylo neúspěšné, jelikož došlo k potyčce s nacisty. Při druhém pokusu se oddíl rozdělil na čtyři roty. Pochod přes hranice Protektorátu se uskutečnil 25. září 1944. Překročení proběhlo v prostoru Podťaté (Velké Karlovice), kde partyzánům k odpočinku posloužila hájenka. Po krátké chvíli je však odhalila hlídka celní německé stráže, došlo k přestřelce a partyzánská jednotka byla zahánána zpět na Slovensko. Murzin po svých zkušenostech s bojem navrhl řešení. Rozdělit se do ještě menších jednotek. Velitelem první jednotky, která se opět pokusila přejít přes hranice, byl sám Murzin. Dalšími členy pak byli převážně sovětsí váleční zajatci, kteří měli vojenský výcvik a zkušenosti. Tento přechod byl úspěšný. *„Někdy k večeru 29. září 1944 dorazila v doprovodu hajného Ambrože Kurečky celá skupina na místo. Od tohoto dne se datuje nepřetržitě a téměř osm měsíců trvající působení partyzánského oddílu a později brigády Jana Žižky na Moravě.“*¹³

¹¹Příkryl, J. *Tamtéž.* s. 25.

¹²Hrošová, M. *Tamtéž.* s. 44.

¹³Hrošová, M. *Tamtéž.* s. 64.

5.2 Partyzáni na Moravě

Při příchodu na Moravu byly partyzánské jednotky značně oslabeny. Především chyběli lidé na vedoucích pozicích, což činilo problém. První místo k zastavení za hranicemi byla oblast známá Magurka. Murzin se zde rozhodl vyslat do oblasti Valašska dvě jednotky. První vedl Ivan Petrovič, druhou Viktor Grigorjevič Ševcov – Grekorskij. Tyto skupiny měly jako hlavní úkol získat nové členy do svých řad, prozkoumat terén a zajistit co nejvíce zásob. Tím se také připravovali na příchod zbylých partyzánů ze Slovenska spolu s Jánem Ušiakem.

Na území Protektorátu došlo ke spojení s výsadbáři z jednotky jménem Wolfram, která byla vyslána z Itálie. Wolfram již nějakou dobu působil v Beskydech, ale měl velký problém s navázáním komunikace se základnou v Londýně, jelikož jejich radista nedopadl na předem určené místo, ale o kus dál, kde byl dopaden gestapem a následně zatčen. Díky této události nemohli podat hlášení o svém působení.

Na Margulce se jednotka nezdržela příliš dlouho. Díky nešťastné náhodě a nedorozumění dopadly na toto území pumy spojenců. Nikdo nebyl usmrcen ani nedošlo ke zničení úkrytů, bylo však jasné, že za krátkou dobu toto území budou prozkoumávat nacisti. Museli se tedy přesídlit. Novým útočištěm se pro ně stala chata Wolframu na Kněchyni. Zde Murzin s kapitánem Josefem Otiskem (velitelem Wolframu) domlouvali další postup a spojení v případě napadení z německé strany. Partyzáni spolu s výsadbáři začali spolupracovat. Obdrželi od nich i určitý obnos říšských marek na zlepšení zásobování. Po příchodu dalších partyzánů ze Slovenska, především jejich radisty, byla vyslána zpráva o působení a stavu Wolframu do Sovětského svazu, který informace sdělil do Londýna. Díky tomu je spojenci později zásobili novými zbraněmi a potravinami.

První těžká zkouška pro nově vzniklou skupinu nastala 22. října 1944¹⁴, kdy se k jejich stanovišti přiblížila ozbrojená skupina nacistů. Němci šli najisto, jelikož byli dobře informováni od partyzána Stanislava Kotačky. Kotačka se do řad partyzánů nepřidal ze správných důvodů, čekal na vhodnou příležitost, kdy se bude moci přidat na stranu Německa.¹⁵ Díky včasné reakci a špatnému počasí se partyzánské jednotce podařilo vymanit z obklíčení Němců. Přišli však o velké zásoby munice a jídla. Smutnou dohrou této akce bylo zatčení místních hajných gestapem. Tito muži byli velmi užiteční partyzánům. Poskytovali jim své hájenky, seznamovali je s terénem a umožňovali zásobování.

¹⁴Hrošová, M. *Tamtéž.* s. 74.

¹⁵ Stanislav Kotačka byl za své jednání po válce odsouzen k trestu smrti.

Partyzáni museli hledat nové útočiště. Koncem října už nebylo možno trávit celé dny venku, nepříznivé podmínky velmi oslabovaly síly. Pomoc opět získali od hajných, kteří se nenechali zastrašit osudem svých kolegů. Vybudovali nový, velmi dobře maskovaný lesní úkryt v Moravskoslezských Beskydech v oblasti Čertova mlýna. Němci však systematicky prohledávali a likvidovali jakékoliv lesní stavby. Jednotka tak hledala nové řešení. V tomto těžkém období byli velkou oporou občané nedalekých vesnic (Horní, Prostřední a Dolní Bečvy a Čeladné).

S příchodem zimy se velkým problémem stávalo také oblečení. Příslušníci jednotky odcházeli z domovů v letních měsících, tudíž neměli vhodné boty, pro chůzi neupraveným terénem v zimě. V této době se hlásí ke slovu skupiny, které byly vyslány na průzkum terénu a hledání nových členů na Valašsko. Na procházeném území prováděli zásobovací a později odzbrojovací akce. *„Štěpanov a jeho lidé nejdříve přistoupili k zásobovacím akcím, a co bylo zvláště důležité, následovaly akce odzbrojovací. První z nich se uskutečnila v noci z 12. na 13. října 1944. Partyzáni odebrali u obuvníka v Zubří kožené oblečení a obuv. Aby poškozený mohl před úřady vykázat utrpěnou ztrátu, obdržel písemné potvrzení.“*¹⁶ Další odzbrojovací akce probíhaly přepadáváním četnických stanic. Zde vždy získali nějaké zbraně a trochu jídla. Štěpanov pro sklad zásob a útočiště zvolil paseky nad obcí Kateřinice.

Skupina Ševcova – Grekovského šla přímo do obce Ratiboř na paseku Borčí, kde je ochotně ubytoval Ludvík Hynek. Po příchodu se velitel skupiny začal seznamovat s krajinou a situací v okolních vesnicích. Zde žijí bylo vytvořeno několik odbojových skupin, například organizace Pro vlast, odbojová organizace Josefa Sousedíka ve Vsetíně, odbojová síť paravýsadku Clay – Eva.¹⁷ Členové místních odbojových organizací se postupně stávali členy oddílu Jana Žižky a účastnili se několika jejich plánovaných větších akcí. Počet členů oddílu se tak od jeho příchodu na Moravu rozrostl na více jak 200 osob.

*„V partyzánském hnutí sehrála významnou roli organizace Pro vlast, která měla své centrum v Hošťálkově. Tato organizace vzešla ze společné iniciativy místních vlastenců, hlavně Jaroslava Česka, a ukryvaných válečných zajatců Makejeva, Bašmanova a Tyrtyšného. První setkání partyzánů s představiteli organizace Pro vlast se uskutečnilo kolem 7. října 1944.“*¹⁸

Vrchní představitelé těchto organizací se sešli a projednávali další postupy na území Hostýnských vrchů. V této oblasti byli opět velkou oporou partyzánů místní obyvatelé,

¹⁶Hrošová, M. *Tamtéž.* s. 79.

¹⁷ Výsadek Clay – Eva se především zabývala zpravodajskou činností. Prostřednictvím vysílačky Eva udržovali spojení se zahraničním ústředím v Londýně. Na území Hostýnských vrchů byla vysazena 13. dubna 1944.

¹⁸Hrošová, M. *Tamtéž.* s. 81.

a především pasekáři a jejich obydlí. I tyto jednotky začaly působit rozruch zásobovacími akcemi. Přepadli trafiky a obuvníky v Ratiboři. V Hošťálkové se také zásobili obuví a oblečením, v Podhradní Lhotě se zásobili zbraněmi, náboji a několika uniformami.¹⁹

Partyzáni dali Němcům o svém pobytu na východní Moravě znát nejen přepadáváním četnických stanic, ale i pokusy vyhodit do povětří vlakové soupravy, či rozmontovat kolejnice, čímž byly přerušeny důležité dopravní spojení.

I přes snahu odbojářů byly stavy zásob stále malé. Hlavní štábní jednotka, která se stále nacházela na Kněchyni se pokoušela zajistit výbavu na zimu, a především co nejvíce zbraní, trhavin a vysílaček. Na přelomu října a listopadu měla dojít zásilka. Ta však nebyla shozena, jelikož se nedaleko pohybovalo velké množství nacistů.

¹⁹Hrošová, M. *Tamtéž.* s. 82.

6 Úsilí nacistů o likvidaci 1. čsl. partyzánského oddílu Jana Žižky - Akce Tetřev

Gestapu se časem čím dál víc dařilo oslabovat partyzánské jednotky a odhalovat již dopředu jejich akce. To se dařilo díky mnoha novým opatřením, které se především týkaly oblasti východní Moravy. V měsíci říjnu proběhla reorganizace protipartyzánských sil nacistů na území hranice Slovenska a Moravy. *Celá oblast byla rozdělena na dvě části, severní a jižní.*²⁰ Němci na tuto oblast soustředili velký počet svých ozbrojených útvarů. Díky úspěšným zásobovacím akcím partyzánů na četnických stanicích, kde se obohatili nejen o zbraně a munici, ale také o uniformy, které poté nosili a tím případné německé hlídky mátlí, vydal K. H. Frank²¹ nové opatření, které se týkalo četnictva. *„Dne 5. října 1944 museli protektorátní četníci odevzdat ze své výstroje všechny pušky i s náboji. K výkonu služby jim byly ponechány jen pistole. ... vydal 22. října 1944 K. H. Frank nařízení, aby protektorátní policisté a dokonce také lesní personál odložili uniformy a nosili i ve službě i mimo službu civilní oděv.“*²²

Okupanti byli také velmi dobře informováni. Některé zdroje uvádí, že se podařilo nacistům proniknout do oddílu jako jejich členové. To bylo nepříznivým důsledkem rychlého příjmu nových členů z řad občanů, kdy nebylo čas na žádné osobnostní prověrky. Dobře utajeno bylo však místo úkrytu štábní jednotky. Gestapo však přišlo na plán, jak toto místo odhalit. Potřebovali vylákat velitele ze své základny. To se jim podařilo pod záminkou setkání s velitelem ostravského komunistického odboje. Němci na předem připravenou schůzku poslali své lidi. Partyzáni byli špatně informováni o událostech, které se s komunistickým odbojem udály za dobu, co odešli ze Slovenska. Několik členů nelegální KSČ bylo popraveno a díky zásahům gestapa to už nebyla celostátně jednotná odbojová organizace. To vedlo v projevenou důvěru, na schůzce, což změnilo další vývin situací. Schůzka proběhla nedaleko sídla štábu v Čertově mlýně. Průběh se však zvrtil pro obě strany, když se nečekaně objevila protipartyzánská hlídka, která začala střílet. Účastníci jednání se rozutekli, partyzáni se začali stahovat ke svému úkrytu. V této přestřelce však byl zraněn Ján Ušiak i D. B. Murzin. Ušiakova zranění byla dosti vážné a nedařilo se je léčit. Byl ukryt v domě v obci Čeladná. Při prohledávání této obce protipartyzánskými jednotkami viděl Ušiak svou bezvýchodnou

²⁰Příkryl, J. *Tamtéž*.s. 203.

²¹ Karl Hermann Frank byl státní tajemník Úřadu říšského protektora. V srpnu 1943 byl jmenován německým státním ministrem pro Protektorát Čechy a Morava.

²²Příkryl, J. *Tamtéž*.s. 206.

situaci, a místo aby padl do rukou gestapa, zvolil sebevraždu. Partyzáni v úkrytu schovali vysílačky a pod velením Ondřeje Meleka nečekali na velitele a dali se na útěk, protože bylo jasné, že se brzy objeví Němci a začnou prohledávat okolí úkrytu.²³

Po této akci docházelo na rozhodnutí K. H. Franka k rozsáhlým popravám. Odsouzení nemuseli být dopraveni před soud. Pokud bylo jakékoliv podezření, že spolupracují či spolupracovali s partyzány, byli okamžitě popraveni, většinou před zraky celé vesnice. Tyto exekuce vyvrcholily akcí, nazvanou Tetřev. Naplánování rozsáhlého zásahu mělo zasadit zcela likvidační úder partyzánskému hnutí v oblasti Moravskoslezských Beskyd. *„Akce Tetřev byla podle plánu zahájena v ranních hodinách (kolem 6. hodiny) dne 16. listopadu. Přibližně v 10 hodin bylo uzavřeno obklíčení v délce něco přes 50 km.“*²⁴ Na tuto akci bylo povoláno několik německých mužů jak z řad četnictva, tak i z armády. *„V obklíčených obcích bylo vyhlášeno stanné právo. Obce byly policejně uzavřeny. Od 16.00 hod. do 6.30 hod. musel se každý zdržovat ve svém domě. Ve školách se nevyučovalo, lidé nechodili do práce. Přes den bylo povoleno pohybovat se jen po vykázaných cestách, jinak bylo po každém stříleno.“*²⁵

Akce Tetřev trvala sedm dní. Byly objeveny skupinky partyzánů a jejich pomocníků, které byly na místě zabity. Avšak tato akce nebyla ani samotnými nacisty hodnocená jako úspěšná. Nejednalo se tak o konečnou likvidaci odboje, jak by se dalo čekat při nasazení tolika mužů ze strany Německa. Ukončení této akce neznamenal ukončení teroru obyvatel obklíčeného území. Hned následující den přijely jednotky, které začaly s dalšími rozsáhlými veřejnými popravami. Do obcí byli policisty dováženi také zajatci z předchozích dní, aby byli popraveni před zraky svých spoluobčanů v rodných vesnicích.

²³Hrošová, M. *Tamtéž.* s. 87.

²⁴Hrošová, M. *Tamtéž.* s. 96.

²⁵Příkryl, J. *Tamtéž.* s. 268.

7 Situace po akci Tetřev

Nacisti se domnívali, že akce Tetřev byla pro oddíl Ušiak – Murzin velké části likvidační. Předpokládali, že přeživší malé skupiny nemají šanci se udržet a plánovat akce proti nim. Tento názor mělo i sovětské hlavní řídicí centrum partyzánů, jelikož se k nim nedostávaly žádné zprávy o stavu skupiny. Chtěli se však ujistit, proto zadali za úkol ostatním partyzánským jednotkám, které působily na území Moravy a západního Slovenska, aby zkusily pátrat po oddílu.

První pozitivní informace se řídicímu centru dostala 6. 1. 1945, kdy podal o svém stavu hlášení Murzin, prostřednictvím vysílačky sovětského výsadku Luč.²⁶

Přestože rozsáhlé akce nacistů proti partyzánské jednotce nebyly zcela likvidační, zasáhly je v nejdůležitějších bodech a přežití bylo velmi obtížné. Pročesávání prostoru nedalo příležitost působit ani malým skupinkám partyzánů. Byly zlikvidovány hlavní stanoviště, tudíž se jednotlivci neměli kam zpět ukrýt. I se zásobováním byl problém, jelikož civilisté se báli jakkoliv komunikovat s odbojáři ze strachu ze zatčení, či zastřelení. Nacisté tak vyvolali atmosféru strachu, čímž chtěli zabránit napomáhání partyzánům ze strany občanů vesnic a měst.

Od této doby bylo tedy jasné, že jakýkoliv pohyb větší skupiny lidí či stavění trvalé lesní základny bylo na Moravskoslezských Beskydech zcela nemožné. Partyzánská odbojová aktivita se na daném území na pár měsíců pozastavila.

²⁶ Hrošová, M. *Tamtéž*. s. 104.

8 Založení 1. československé partyzánské brigády Jana Žižky

Na novém rozmachu hnutí a vzniku nové partyzánské brigády měly velký vliv dvě skupiny vyslané do oblasti Hostýnských vrchů pod vedením Štěpanova a Ševcova – Grekovského. Skupiny byly odděleny od hlavního oddílu za účelem získání nových členů a zásob. Tyto jednotky rozšířily působení partyzánů až za hranice pročesávané oblasti, tudíž mohly ve své činnosti pokračovat. Důležité také bylo, že se ve svých operativních prostorech skupiny zabydlely, tudíž zde měly vybudované své nové základy a věděly komu již důvěřovat.²⁷

Po zjištění tragických událostí se tito partyzáni snažili pátrat po svých hlavních velitelích, Ušiakovi a Murzinovi. Murzina se podařilo najít 24. listopadu 1944 a úspěšně převést na novou základnu, která byla vybudována v Hostýnských vrších.²⁸

Murzin měl však stále zraněnou nohu, proto přesun z Martiňáku do nového úkrytu nebyl jednoduchý. Dva partyzáni, kteří ho objevili, vyrobili jednoduchá nosítka, na kterých ho velký kus cesty nesli. Cesta směrem na Vsetín trvala více než týden, jelikož museli jít oklikami kvůli německým hlídkám a častěji odpočívat.²⁹

Murzin se se Štěpanovem setkal v Hošťálkové u místního pasekáře. Toto setkání a nové navázání spojení s hlavním štábem znamenalo znovuoobnovení činnosti partyzánů oddílu Jána Ušiaka. Nový oddíl se přejmenoval na 1. čs. partyzánskou brigádu Jana Žižky v čele s D. B. Murzinem a Štěpanovem jako komisařem brigády. Členové nově vzniklého útvaru jsou především bývalí zajatci, kteří měli bohaté zkušenosti a také díky jejich schopnostem se dokázali po akci Tetřev udržet na živu a spojit se. Dalšími členy byli mladí čeští a slovenští dobrovolníci. Tito muži však neměli za sebou žádnou vojenskou průpravu. Nově přijímaní členové byli důkladněji prověřováni, partyzáni tak chtěli odhalit případné špiony nasazené Německem. Brigáda se musela vypořádat s těžkým začátkem. Museli změnit taktiku boje, jelikož to, na co byli vyučeni ve Svjatošinu, nebyly na území Hostýnských vrchů vhodné podmínky. Především se nemohli pohybovat ve větších skupinách, jelikož byly všude přítomné německé hlídky a pohyb větší masy lidí by byl příliš nápadný. Proto se rozdělili na menší útvary (prapory a roty) a rozmístili se po okolí. Úspěšnost této taktiky si Murzin již ověřil při překročení protektorátní hranice. Ani tak však nezůstávali na jednom místě, ale často se přesunovali. Rozptýlení několika rot

²⁷Příkryl, J. *Tamtéž*.s. 282.

²⁸Hrošová, M. *Tamtéž*. s. 111.

²⁹Hrošová, M. *Tamtéž*. s. 108.

po daném území mohlo znamenat nekázeň jejich členů. Partyzánská brigáda však při založení stanovila jasná pravidla a od jejich členů se očekávala disciplína a oddanost myšlence odboje.³⁰

Na brigádu se postupem času napojovaly další jednotky. *„Počet příslušníků partyzánské brigády měl vzestupnou tendenci a vedení brigády bylo nuceno dokonce přijmout určitá regulační opatření. Někdy jsou opatření proti neúměrnému a nekontrolovatelnému nárůstu osob v ilegálně interpretovány jako odmítavý postoj sovětských partyzánů k místním českým bojovníkům.“*³¹ Toto tvrzení však není pravdivé. Vedení brigády mělo k tomuto výběru praktické důvody. Partyzáni byli v zásobování převážně závislí na pomoci od místních obyvatel. Zbraní a potravin byl tedy jen omezený počet, proto vybírání nových členů muselo být rozmyšleno a nemohl být přijat každý. Do oddílu byli přijati muži, kteří vlastnili zbraň nebo osoby, kterým hrozilo přímé nebezpečí ze strany Němců. Z tohoto důvodu vznikaly oddíly, které nebyly lesního typu, ale typu městského. To znamenalo, že jeho členové se po skončení akce vrátili do svých domovů. Příkladem takového oddílu na území Valašska, konkrétně na Vsetínsku, byla jednotka pod vedením Valentina Gába.

*„Partyzánská brigáda byla mnohonárodnostním celkem. Kromě Čechů a Slováků byli mezi partyzány zastoupeni především představitelé národů SSSR a to hlavně Rusové a Ukrajinci, dále Bělorusové, početná byla skupina Tatarů, do brigády vstoupili Arméni, Ázerbájdžánci, Gruzínci, Kazaši, Uzbekové, Tádžik i Žid. V brigádě se vyskytovali Poláci, Srbové, Chorvati, Angličané a též skupina Belgičanů.“*³²

Rozdělení a neustálé přechody se týkaly i hlavního štábu brigády. Jeho členové se nezdržovali ve stejný čas na stejném místě. Postupně si vytvářeli stálejší úkryt, kde vykonávali svou úlohu. Ivan Petrovič Štěpanov, který byl pověřen, jako komisař a velitel oddílu, přebýval v obci Hošťálková. Petr Bud'ko, který byl zvolen jako zástupce velitele si zvolil jako místo svého působení obec Ublo.

Navázání komunikace štábu s jednotkami nebyla snadná. Partyzáni tedy nemluvili nikdy s celým štábem najednou, ale jen s některým z nich. Ke komunikaci docházelo především prostřednictvím pověřených spojek. Chtěli se tím dosáhnout, aby vrchní představitelé štábu byli co nejvíce utajeni před neprověřenými členy oddílu. Výjimkou byl Štěpanov, který díky své funkci komisaře musel přicházet do styku i s neprověřenými. Nejvíce utajovaným byl velitel brigády D.B. Murzin. Toto utajení vyplývalo z předchozích

³⁰Hrošová, M. *Tamtéž.* s. 112.

³¹Hrošová, M. *Tamtéž.* s. 133.

³²Hrošová, M. *Tamtéž.* s. 157.

zkušeností se zradou z řad partyzánů. Murzin se s pár členy brigády neustále pohyboval, neměl žádnou stálou základnu, a na svých cestách přebýval u místních podporovatelů. Když nebyly mrazy, volil jako místo svého úkrytu lesní bunkry, či stan. Trvaleji začal na jednom místě působit až po smrti Štěpanova, kdy musel převzít jeho úlohu.

„Dne 10. dubna 1945 zahynul komisař I. P. Štěpanov. Velení jemu podřízených částí přebral D. B. Murzin. Během dubna se velitel brigády nacházel většinou v okolí obce Rusava a v závěrečných dnech války byl ubytován nad Lukovečkem.“³³

³³Hrošová, M. *Tamtéž.* s. 156.

9 Odbojová činnost ve Vsetíně

Oblast Vsetínska byla ryze česká, proto zde měli Němci více práce s podrobením si místních obyvatel. Rychle dosadili své lidi do vedoucích pozic ve všech odvětvích života: do úřadů, škol, továren či obchodů. Spousta spolků byla zrušena nebo svou činnost vykonávala pod přísným dohledem nacistů.

Pomník Masaryka na Horním náměstí byl stržen a celé náměstí bylo přejmenováno na náměstí Adolfa Hitlera. Němci obsadili jak veřejné, tak několik soukromých budov ve městě. Nově pro své účely ve Vsetíně vybudovali knihovnu pouze s německou literaturou.

První vlna zatýkání gestapem se Vsetínem prohnala v březnu 1939. Za celou dobu okupace bylo ze Vsetína uvězněno více jak tisíc osob a usmrceno přes 450 obyvatel.

Německý nátlak byl špatně snášen, proto se již v létě 1939 plánují první odbojové akce pod vedením komunistické strany, která se zaměřuje na letákovou činnost. Následně se formuje skupina hlásící se k Obráně národa s hlavní ústřednou v Praze a Brně. Obě tyto skupiny spolupracovaly. Jejich aktivita byla gestapem odhalena, skupiny byly surově potlačeny. Došlo k několika popravám. Na jejich činnost navázala skupina odbojářů, která se vytvořila kolem J. Sousedíka. V okolních vesnicích se budovaly menší skupinky odbojářů. Všichni odbojáři na Vsetínsku byli propojeni a úzce spolu spolupracovali. Do boje proti nacistům se přidávali muži i ženy ze všech vrstev společnosti.

Místní odboj připravil půdu pro zahraniční partyzány, po jejich příchodu ze Slovenska se k nim hlásili a skládali partyzánské přísahy. Pod partyzánským vedením začaly probíhat rozsáhlejší a ničivější akce proti Němcům. Nejčastějšími byly diverzní akce na železničních tratích.

V květnu 1945 partyzáni navázali přímý kontakt s Rudou armádou, která již byla na území republiky. Boj proti posledním německým vojákům ve Vsetíně se odehrál 4. května 1945. Došlo k několika přestřelkám mezi odbojáři a Němci, na obou stranách byli mrtví. Rozhodující úlohu zde měla vojska SSSR, která v odpoledních hodinách dorazila ke Vsetínu. Němci proti převaze neměli šanci, a proto se dali na útěk. To znamenalo konečné osvobození města od okupantů.

Vsetín byl jako první moravské město osvobozen od Němců československou armádou generála Svobody.

Město Vsetín nese titul partyzánské město.³⁴

³⁴Pavlík, R. *Šest let ponižení (1939 – 1945)*. Vsetín, 1946. s. 32 – 33.

10 Partyzánské hnutí v Ratiboři

10.1 Formování odboje v Ratiboři

Po příchodu německých okupačních vojsk na Vsetínsko začalo jako všude jinde na území Československa zatýkání osob, které byly pro režim nebezpečné. K zatýkání docházelo na základě udání, které přicházelo ze strany místních obyvatel. Donašeči měli strach z režimu a mysleli si, že je udavačská činnost zachrání. Zatčení byli odsunuti do koncentračních táborů nebo odsouzeni k trestu smrti. V Ratiboři proběhlo první zatčení místních obyvatel po udání za poslech rozhlasu z Londýna či Moskvy. Reakcí na tyto tresty bylo postupné formování odboje. Odboj v obci Ratiboř nebyl zprvu nijak organizovaný. Jednalo se o podporu rodinám, ze kterých byl nějaký člen zatčen. Pomoc byla dobře utajovaná, někdy ani samotné rodiny nevěděly, kdo jim finance či potraviny poskytl. Mezi další formu odboje v Ratiboři patřila ilegální činnost komunistů, která byla ve spojení s vedoucí skupinou KSČ ve Zbrojovce Vsetín. Komunisté se především soustředili na propagaci letáků s protifašistickou tematikou.

Organizovaná síť odboje se v Ratiboři začala pomalu formovat kolem ilegální organizace Obrana národa³⁵, jejíž základ tvořili členové předválečné armády. „V Ratiboři se vytvořila skupina, do níž patřili např. Alois Garncarz, Ludvík Hynek, Florián Mynařík, Ladislav Bartoník, Ludvík Hájek, kteří se zpočátku věnovali zpravodajské činnosti, jejíž výsledky předávali nadřízeným složkám.“³⁶ Hlavním úkolem skupiny bylo mapování terénu pro umístění kulometných hnízd, které bylo úspěšné. Mapy byly předány do rukou npor. Františka Jupy. Dodání munice do hnízd mělo být ze Zbrojovky ve Vsetíně, či zrušených skladů československé armády. „Ilegální činnost učitele Ladislava Bartoníka však byla odhalena. Byl zatčen a 27. února 1942 v Osvětimi popraven.“³⁷

Na začátku války se pomoci od Ratibořanů dostalo sovětským zajatcům³⁸, kteří se přes naše území chtěli dostat zpět na východ. Potraviny a ošacení jim poskytli místní pasekáři z Borčí a z paseky U Malinů. Po porážce Němců u Stalingradu, dostali sovětské zajatci rozkaz z Moskvy, aby zůstali na našem území a pomohli formovat partyzánské hnutí.³⁹

³⁵ Obrana národa vznikla v roce 1939 a působila na území Protektorátu Čechy a Morava, jako vojenská protinacisticky zaměřená odbojová organizace.

³⁶ Juráň, J a kol. *Ratiboř valašská dědina*. Ratiboř, 2006. s. 59.

³⁷ Juráň, J a kol. *Tamtéž*. s. 59.

³⁸ Sovětské zajatci, kteří uprchli ze zajateckých táborů, či uprchlíci z pracovních táborů v roce 1943.

³⁹ Juráň, J a kol. *Tamtéž*. s. 58 – 60.

Důležitou součástí odboje byla organizace Pro vlast, která vznikla v obci Hošťálková⁴⁰ a svým programem se řadila ke komunistickému odboji. Jaroslav Češek z Hošťálkové poskytl se svými rodiči čtyřem sovětským zajatcům pomoc a úkryt před nacisty. Vybudovali si úkryt v lese, kam za nimi docházel lékař. Po uzdravení se chtěli váleční zajatci dostat přes Slovenskou hranici a připojit se k partyzánům. Zůstali však v Hošťálkové a navázali spojení s ostatními odbojáři, tím vznikla v srpnu 1944 organizace Pro vlast.⁴¹

„Její program tvořili sověští zajatci – důstojníci – Timofěj Makějev, Trofím Bašmanov, Alex Kolibjanin a Michal Kasumov, u našich vlastenci Alois Havlík, Karel Vaněk, Jar. Češek na Nivě v Hošťálkové.“⁴²

V Ratiboři se k organizaci Pro vlast přidali členové KSČ. *„Patřili k ní dlouholetí členové komunistické strany Martin Zubíček, jeho syn Jan Zubíček, Josef Gerža, František Kovář, Tomáš Žabčík a tři bratři Olšákovi ze Semetína.“⁴³*

V září 1944 v Ratiboři začal formovat odbojovou skupinu sovětský válečný zajatec Ivan Godašovský spolu s Vladimírem Krajčíkem, zvaným kpt. Part. Jerry. Znali se z pracovního tábora v Ostravě. Během krátké doby se Godašovskému a Krajčíkovi podařilo zformovat dvacetičlennou skupinu. Po navázání kontaktu se zpravodajskou organizací Clay jim byla přislíbena dodávka zbraní. Zbraně však nedocházely, tak si je úspěšně obstarali sami, přepadením hajných a německých policistů.

10.2 Počátky partyzánského hnutí v Ratiboři

Organizované partyzánské hnutí se na území obce Ratiboř začalo formovat pod vedením kapitána Viktora Grigorije Ševcova – Grekovského. Odbojáři, kterým velel, ho spíše, než kapitán Grekovski nazývali kapitán Viktor, či Viktorko. Původní skupina partyzánů vedena Grekovskim byla na Valašsko vyslána Murzinem za účelem získání nových členů a zásob. Z Beskyd do Hostýnských vrchů partyzáni přišli začátkem října 1944 a ukryli se u místního pasekáře Ludvíka Hynka v údolí Borčí u Ratiboře. Skupinu k Hynkům zavedl jeden z jejich členů, Vasil Rostovec, který se v údolí skrýval roku 1943 po útěku z německého zajateckého tábora.⁴⁴ V Borčí byl pro partyzány vybudován betonový bunkr. Hlavním cílem

⁴⁰ Obec Hošťálková sousedí s obcí Ratiboř v Hostýnských vrších. Od Vsetína leží cca 10 km západně.

⁴¹Příkryl, J. *Tamtéž*.s. 111.

⁴²Haša, S. a kol. *Partyzánská obec Ratiboř*. Ratiboř, 1980. s. 17.

⁴³Příkryl, J. *Tamtéž*.s. 112.

⁴⁴Haša, S. a kol. *Tamtéž*. s. 20.

skupiny bylo sjednotit všechny odbojové skupiny a jednotlivce z obcí na Vsetínsku pod partyzánské hnutí.

„Jak už bylo podrobněji uvedeno, rozvinulo v této oblasti před příchodem 1. čs. Partyzánského oddílu Jana Žižky protifašistickou činnost několik odbojových skupinek s různým zaměřením. Pracovala zde odbojová organizace Pro vlast se střediskem v Hošťálkové, skupina Ivana Gondaševského a „kpt. part. Jerryho“ - Vladimíra Krajčíka, skupina „Jaroš“ vedená Jaroslavem Ocáskem, zpravodajská organizace Clay a další.“⁴⁵

Oddíl si stanovil cíl, spojit odbojové organizace pod jedno velení a tím zvýšit efektivitu prováděných akcí. Nejčastěji se vedoucí členové jednotlivých organizací scházeli na Mynaříkově pile v Ratiboři. Jako první se na partyzánský oddíl navázala organizace Pro vlast. Ke spojení skupin došlo *dne 6. října 1944 večer o 10. hodině na soutoku Ratibořky a Bečvy „U dubu“*.⁴⁶ Noví členové složili přísahu, což znamenalo počátek organizovaného partyzánského hnutí v Ratiboři. Skupina Pro vlast hned od začátku plnila své zadané úkoly. V následujících dnech se na partyzány navazovali další odbojáři. První setkání Vladimíra Krajčíka a Grekovské se uskutečnilo 20. října 1944 v bytě Ludvíka Hájka v Ratiboři.⁴⁷ Krajčík měl k partyzánům nedůvěru, proto svou identitu kryl a vydával se za Estonce. Estonskou národnost mu však nevěřili, čímž se prohlubovala vzájemná nedůvěra skupin. I přesto se všichni členové, kteří byli na schůzce, vydali do obce na zásobovací činnost. Odebrali u místního obuvníka vojenskou obuv, kterou poté uskladnili na pile v Ratiboři. Domluvili se na další schůzce, kde se měli definitivně obě skupiny spojit, pod jedno velení.

Velký přínos pro oddíl mělo spojení se skupinou odbojářů vedenou Ludvíkem Wasserbauerem a sovětským partyzánem Vasilem Čičerinem z jižní části Hostýnských vrchů. Velitelé se setkali v říjnu u pasekáře na Kuželku severně nad Vlčkovou. Nová spolupráce zajistila pro partyzány vedené Grekovským zásobování potravinami, především chlebem z pekárny v Kašavě.⁴⁸

⁴⁵Příkryl, J. *Tamtéž*.s. 143.

⁴⁶ Haša, S. a kol. *Tamtéž*. s. 17.

⁴⁷ Haša, S. a kol. *Tamtéž*. s. 25.

⁴⁸Haša, S. a kol. *Tamtéž*. s. 26.

10.3 Činnost partyzánů v okolí Ratiboře

První činností partyzánů na Valašsku bylo sjednocení skupin odbojářů do jednoho organizovaného celku s jedním kvalitním vedením. Cíle prvních akcí byly tedy najít vhodná místa pro úkryt a zajistit zásobování pro tolik lidí.

Velký zásobovací zásah provedli partyzáni v obci Ratiboř 21. října 1944 v počtu asi deseti osob.⁴⁹ Vtrhli do dílny Josefa Barbořáka a Ludvíka Hájka, kde odebrali několik desítek párů bot, které zde měli na opravu pro říšskou policii. Partyzáni obuvníkům zanechali peníze za materiál a práci. O několik dní později se velkým množstvím pracovních bot zásobili i z prodejny Baťa v Hošťálkové, kde akce probíhala stejně jako v Ratiboři.⁵⁰

Důležitou roli hrály i případy četnických stanic oddílem Jana Žižky, kde se zásobili jak zbraněmi a municí, tak přímo oslabovali nacisty. „Dne 21. října 1944 kolem deváté hodiny večer dorazila skupina asi třiceti partyzánů z jednotky kpt. RA V. G. Ševcova – Grekovského od Hošťálkové k Podhradní Lhotě.“⁵¹ Zde se nacházela četnická stanice. Partyzáni se rozdělili do menších skupinek a do vesnice vešli každý jinou stranou. Násilně vtrhli na stanici a odzbrojili přítomné četníky. Poté se vydali do kina v Rajnochovicích, kde se nacházel zbytek policejní jednotky. Kino obsadili a zbytek četníků odzbrojili. Po návratu na stanici se partyzánský oddíl obohatil o další zbraně, náboje, uniformy, oblečení, brašny a peníze.

Jelikož se jednalo o několikátou přepadenou četnickou stanici na území Valašska v krátké době, zahájilo četnické velitelství v Brně rozsáhlé vyšetřování těchto akcí. Došlo se k závěru, že četníci volili spíše pasivní přístup a partyzánům nijak neztěžovali jejich přepadení. Policisté se však bránili, že nemohli nic dělat proti přesile vyzbrojených, cvičených mužů. Po rozsáhlém vyšetřování četnického velitelství provedla partyzánská jednotka ještě další dva případy četnických stanic. V Liptále nebyli úspěšní, jelikož se nemohli dostat do budovy, která byla hlídána ozbrojenými policisty. Ve Slušovicích se podařilo odzbrojit přítomné četníky na stanici, došlo však k přestřelce, proto se nestihli zásobit větším množstvím věcí a utekli se ukrýt do lesů.⁵²

⁴⁹ Haša, S. a kol. *Tamtéž.* s. 26.

⁵⁰ Příkryl, J. *Tamtéž.* s. 146.

⁵¹ Haša, S. a kol. *Tamtéž.* s. 27.

⁵² Haša, S. a kol. *Tamtéž.* s. 28.

V okolí Vsetína škodili partyzáni Němcům i na železnicích. Skupina vedená Zacharem Sirotinem⁵³ umísťovala nálože trhavin na koleje, čímž přerušovali důležitá dopravní spojení např. mezi Vsetínem a Bylnicí, což bylo spojení se Slovenskem.

10.4 Partyzánská schůze na pile v Ratiboři

Kapitánu Gregovskému se podařilo navázat spojení a sjednotit jednotlivé skupiny odbojářů na Vsetínsku. Byla svolána tajná schůze všech hlavních činitelů ilegálních odbojových skupin na Moravě, kde se měla dohodnout další spolupráce. *„Přítomni byli zejména odbojoví pracovníci ze Vsetínska, Valašskomeziříčska, dále z Prostějova, z Moravské Ostravy a z mnoha dalších míst. Jednání řídil kpt. RA V. G. Ševcov – Grekovskij. Bývá uváděno, že na schůzku se dostavilo kolem osmdesáti osob.“*⁵⁴ V okolí pily byly rozestavěny početné hlídky partyzánů, které zajišťovaly obranu a klidný průběh jednání. Schůzka byla domluvená na večer 27. října 1944 a místem konání byla pila v Ratiboři, která patřila Mynaříkovi.⁵⁵

Hlavním bodem jednání bylo sjednocení partyzánské skupiny Grekovského s hošťalovskou odbojovou organizací Pro vlast. Všichni její hlavní představitelé zde byli přítomni. Kapitán Viktorko, se zde důkladněji seznámil s celým fungováním a složením organizace Pro vlast.

*„Zástupci obou skupin se dohodli, že odbojová organizace Pro vlast bude tvořit nadále samostatnou základnu. Pro práci organizace byli ponecháni sovětští partyzáni por. RA T. Makějev, T. F. Bašmanov a A. V. Tyrtyšnyj. Odbojová organizace Pro vlast byla znovu pověřena především zpravodajskou a zároveň propagandistickou prací pro I. čs. Partyzánský oddíl Jana Žižky.“*⁵⁶

Grekovskij domluvil s poručíkem Juppou, vedoucím odbojářské skupiny ve Vsetíně, zásobování partyzánů ze Zbrojovky Vsetín a s ostatními přítomnými členy plán následujících akcí. V průběhu schůzky se poslouchal i moskevský rozhlas a projev Edvarda Beneše k výročí vyhlášení samostatnosti Československé republiky.

Na schůzku se dostavil i Krajčík se svým pobočníkem. Jednalo se o druhé setkání Krajčíka s kapitánem Viktorkem, kde se měly dohodnout všechny podmínky sloučení obou

⁵³ Kpt. RA Zachar Sirotin vedl partyzánskou skupinu, která působila ve Valašské Polance, a jejími členy byli sovětští váleční zajatci. Úkolem skupiny byla diverzní činnost proti železniční dopravě.

⁵⁴ Příkryl, J. *Tamtěž*. s. 150.

⁵⁵ Haša, S. a kol. *Tamtěž*. s. 31.

⁵⁶ Haša, S. a kol. *Tamtěž*. s. 31.

skupin. Vladimír Krajčák zůstával však stále nedůvěřivým, bál se, že se jedná o léčku ze strany Němců, proto se na schůzi dobře vyzbrojil a stále skrýval svou pravou totožnost. Na otázku ohledně osobních údajů odpovídal pouze Krajčákův pobočník s vysvětlením, že jeho velitel nerozumí rusky, jelikož je Angličan a poté Estonec. Zmatenost v odpovědích vyvolala nejistotu i u Grekovského a i on začal mít obavy, že se jedná o léčku nacistů. Krajčák se vydal pro zbytek své skupiny, které měl přivést na pilu. Po hodině se vrátil asi s deseti muži. Jednotka Grekovského vyšla ven. V tu chvíli zaznělo ruce vzhůru. Ani jedna skupina pořádně nevěděla, kdo to řekl. Vzájemná podezíravost obou skupin vyvrcholila přestřelkou, při které byl smrtelně zraněn kpt. RA ing. V. G. Ševcov – Grekovskij. Z pozdějšího pátrání vyplynulo, že ani jeden z velitelů skupin nedal povel k palbě a ani jeden z nich nestřílel. Vražedná kulka, která usmrtila Grekovského byla vystřelena ze zbraně Aloise Opávka, který šel první, jako pátrač Krajčákovy skupiny. Nebylo však zjištěno, kdo vystřelil, jako první. Přestřelka a následná smrt vedoucího partyzána byla spíše vyvrcholením řady nedorozumění a strachu z léčky nacistů.

Do vyšetřování přestřelky se pustilo gestapo, tudíž se museli partyzáni přesunout někam dál do bezpečí. Dva mrtví byli nacisty dodatečně obviněni i z přepadení prodejny Baťa v Hošťálkové, jelikož jeden z nich měl na nohou právě odcizenou obuv.

Skupina pod vedením Krajčáka se vydala do Beskyd, kde se v prostoru Čeladná úspěšně připojili ke skupince partyzánů vedených velitelem Nikolajem. Odbojáři, kteří podporovali partyzány v Ratiboři, museli ze strachu z věznění či popravy také odejít do ilegality např. Florián Mynařík či Ludvík Hájek.

Událost na pile zpomalila partyzánský odboj na území Vsetínska a především v obci Ratiboř. Závěrem však musíme ocenit úspěchy partyzánského hnutí, které na Vsetínsku skupina vedena Gregovským dosáhla. Podařilo se jim spojit malé skupinky odbojářů, které se navázaly na I. čs. partyzánský oddíl Jana Žižky a tím rozšířit ozbrojený protifašistický odboj v naší zemi.

10.5 Místa působení partyzánů v obci Ratiboř

10.5.1 Paseka Borčí „U Hynků“

Údolí Borčí se nachází pod horou v obci Ratiboř, Křížovém. Zde se nachází obydlí rodiny Hynků, kteří své obydlí poskytli jako úkryt partyzánům. Ti si zde postupně budovali své centrum. Roku 1943 postavil na svém pozemku Ludvík Hynek a několik občanů zděný bunkr, který byl vhodný pro úkryt zbraní i osob. Vchod do bunkru byl velmi dobře maskován. Nacházel se za kovárnou a dveře byly zakryty pověšeným nářadím. Jako první tento kryt využil Vasil Rostovec, který prchal ze zajateckého tábora. Rostovec zde později zavedl i skupinu Gregovského, která si zde vybudovala zázemí svého štábu. Zásobování takového počtu lidí by rodina sama nezvládla. Pomohli místní obyvatelé, především obchodníci a mlynáři. Ludvík Hynek byl partyzánům velmi užitečný i při plánování různých akcí, jelikož velmi dobře znal okolí obce a především přilehlé lesy.

U Hynků probíhaly časté kontroly ze strany gestapa. K odhalení jednotky či nějakému ozbrojenému konfliktu nedošlo. Nejrozsáhlejší kontrolu přečkali partyzáni ve stodole a jen náhodou je asi 200 vojáků nenašlo. Němci obklíčili stavení a jejich velitel vešel dovnitř domu spolu s Ludvíkem Hynkem. Celá rodina Hynků zachovala klid a nedala na sobě nic znát. Jejich přístup vyvolal u německého velitele důvěru, proto provedli jen zběžnou kontrolu a své muže odvolal.

Po nešťastné události na Mynaříkově pile v Ratiboři musela skupina hledat nové útočiště, jelikož by zde byli oni sami v ohrožení, ale především by vystavili rodinu Hynků do velikého nebezpečí.⁵⁷

10.5.2 Paseka U Malinů

Paseka U Malinů se nachází mezi obcemi Pržno a Ratiboř. Je obklopena ze všech stran lesem, tudíž je dobře chráněná. Rodina Malinova nepatřila k nejbohatším, však poskytla úkryt skupině odbojářů ve své stodole. S rostoucím odbojem a přibýváním nových členů v jejich domě byla zátěž zásobování partyzánů pro rodinu neúnosná. Pomoc se dostala od obyvatel obce Ratiboř. Dostal se zde i Vladimír Krajčík s Gondašovským, který odbojáře ukrývající se u Malinů sjednotil. Zde tedy vznikla první partyzánská jednotka, v jejímž čele stál Čech.

⁵⁷Haša, S. a kol. *Tamtéž.* s. 47.

10.5.3 Hrabí

Samota Hrabí se nachází na hranici obce Ratiboř a obce Liptál. Do obou vesnic je odsud však daleko, což bylo ideální pro úkryt partyzánů. V době okupace zde žilo jen pár rodin, které však podporovaly partyzánské hnutí a poskytly útočiště i některým hlavním představitelům odboje. Ani odlehlá samota se nevyhnula kontrolám gestapa. Rozsáhlá pátrací akce po partyzánech zde proběhla začátkem listopadu 1944. V tuto dobu se zde nacházel i kapitán Ivan Štěpanov se svou skupinou. Němci prohledali každý kout stavení a postupně vyslýchali všechny pasekáře. Partyzáni se schovali do přílehlého lesa, odkud se snažili situaci pozorovat. Došlo však k nečekané události, kdy Štěpanovi nesl partyzán Karel Kašuba zprávu. Nacisté ho zajali a následovalo dlouhé mučení a výslechy. Kašuba mlčel, odvedli ho proto s sebou a v Brně byl popraven. Rodiny i ostatní partyzáni razii přežili. Od této události žili ve strachu a obávali se podobné situace, která by již mohla dopadnout hůř. Proto partyzáni vybudovali mimo dosah stavení rozsáhlý bunkr, který měl být připraven i pro nový výsadek partyzánů. Seskoky nových posil se uskutečnily, byly však odhaleny Němci. Oblast Hrabí byla gestapem hustě obklíčena. Bunkr byl nalezen a vyhozen do povětří. Partyzáni se rozutekli do okolních lesů. Došlo k postřelení majora Rudé armády Broněka, který se dostal do bezpečí. Došlo k další zradě v řadách partyzánů a jeho úkryt byl prozrazen. Němci dům obklíčili a dotyčné popravili.

Rozsáhlá pátrací akce se měla na území Hrabí uskutečnit ještě jednou. Partyzáni, kteří se zde ukryvali, dostali zprávu o útěku včas, proto se stihli přemístit a gestapo tak nemělo žádný důkaz o působení partyzánského hnutí.⁵⁸

10.5.4 Mynaříkova pila v Ratiboři

Mynaříkova pila byla svým umístěním a také neustálým obchodním ruchem ideálním místem pro řídicí centrum partyzánů. Své dřevo zde prodávali i pasekáři, kteří tak mohli podat zprávu o stavu partyzánů ukrytých v horách. Vedoucí pily, Florian Mynařík, patřil již od počátku války k odbojové organizaci Obrana národa. Sklady na pile sloužily k uschování zbraní či k úkrytu psacího stroje, na kterém se psaly protifašistické letáky.

⁵⁸Haša, S. a kol. *Tamtéž*. s. 51.

10.6 Ctibor Čermák

Za jednoho z nejstatečnějších partyzánů je v obci Ratiboř považován Ctibor Čermák, kterému říkali Boris. Ctibor Čermák se narodil v Hlubokých Mašůvkách. Otec patřil k hlavním představitelům komunistické strany, proto byl Ctibor od mala veden proti německému nepříteli. Ctibor Čermák před přidáním k partyzánům pracoval jako dělník v Baťových závodech ve Zlíně. Po složení partyzánské přísahy byl pod vedením kapitána Ivana Petroviče Štěpanova.

Jeho posledním úkolem bylo zachránit špatně spadenou sovětskou vysílačku. Vysílačka se měla nacházet v obci Kateřinice, která sousedí s obcí Ratiboř. Po příchodu do Kateřinic mu bylo sděleno, že vysílačka byla odnesena na poštu v Ratiboři. Po cestě do Ratiboře byl zastaven německou hlídkou u místního hostince, který se nachází hned vedle pošty. Strážného se mu podařilo zneškodnit. Byl spuštěn poplach a sám proti německé přesile neměl šanci. Vydal se na útěk, před březovým hájem byl střelen do nohy. Nechtěl padnout do rukou nepříteli, proto podle partyzánské přísahy volil smrt svým posledním odjištěným granátem.

Ctibor Čermák zemřel 21. února 1945 na Zbrankově kopci v obci Ratiboř ve svých nedožitých devatenácti letech. Na jeho počest zde byl vybudován památník, na kterém je napsáno: Zde v boji s nepřitelem padl partyzán Boris – Ctibor Čermák. Zde pionýři skládali svůj slib. Na Čermákovu počest byla podle něj pojmenovaná ZDŠ v jeho rodných Hlubokých Mašůvkách.⁵⁹

⁵⁹Haša, S. a kol. *Tamtéž*. s. 58.

11 Osvobození obce

V pondělí 30. dubna 1945 přišel do naší obce nový vojenský zásobovací oddíl německého vojska. Vojáci bydleli po domech místních obyvatel. Lidé na situaci byli připraveni, proto si ke konci války uschovali své věci do sklepů či jinam. Netušili, jak bude konec probíhat, chtěli tak své věci uchránit před rabováním či požárem. Němečtí vojáci již byli zlomeni a podle vzpomínek bylo jejich jediným přáním navrátit se domů ke svým rodinám a znovu vykonávat své civilní povolání. Zpráva o Hitlerově smrti zbylé německé vojáky zasáhla, jelikož si uvědomili, že jejich říše se rozpadá a oni teď netušili, co se s nimi bude dít.

Lidé protektorátu už nevěnovali pozornost německým hlášením a nechodili ani do zaměstnání, očekávali, co se bude dít. Poslední ukázka německé moci byla 4. května 1945, kdy se na území Ratiboře vyskytlo německé dělostřelectvo. *„K deváté hodině zahřměla první dělová rána. Obyvatelstvo žilo v úzkosti, aby odvetné rány nezačaly dopadat na naši vesnici. ... Nikdo se nesmí ukázat na ulici, sic bude zastřelen, ať je to muž, žena nebo dítě.“*⁶⁰ Poté se vesnicí roznesla zpráva, že Vsetín hoří. Ratibořané měli strach, že se boje rozšíří i do obce a jejich domy budou vypáleny. Nevěděli však, že ve Vsetíně bojují Němci o svou záchranu s Rudou armádou. V noci byly v Ratiboři slyšet výstřely. Partyzáni se dali do boje se zbylými nacistickými vojáky a zahnali je směrem k Hošťálkově.

V ranních hodinách 5. května 1945 přicházejí do Ratiboře skupiny československých vojáků a dochází tak k osvobození naší obce. K poslednímu střetnutí 1. čs. armádního sboru s německým vojskem došlo na hranici obce Ratiboř s obcí Hošťálková. Němci se však rozutekli do lesů, tak k bojům na území obce nedošlo.

*„Kolem 23. hodiny začaly dědinu osvětlovat rakety. Mnozí mysleli, že jsou to už vlasovci. Byla to však Rudá armáda, která se v naší dědině zastavila. Ve vesnici se objevili už jen Němci, kteří byli zajatí v horách.“*⁶¹

⁶⁰Haša, S. a kol. *Tamtéž.* s. 66.

⁶¹Haša, S. a kol. *Tamtéž.* s. 68.

12 Závěr

Cílem mé práce bylo bližší seznámení s partyzánským hnutím v mém rodném regionu a obci Ratiboř. Zprvu jsem ani netušila, jak těžký úkol jsem si vybrala, jelikož téma partyzánský odboj je velmi rozsáhlé. Existuje spousta nepřesných publikací a celkově je naně nahlíženo z několika pohledů.

Úkolem partyzánů bylo narušení klidu nacistů, ukázat, že to s československým národem nebudou mít tak snadné, jak si zpočátku mysleli a udělit jim tak úder přímo v týlu. Partyzáni nebyli aktivní od prvních let okupace. Na našem území provádí svou činnost až v letech 1944 – 1945. Po příchodu oddílu na Moravu, došlo k rychlému rozšíření a do partyzánských řad přibýlo mnoho místních vlasteneckých odbojářů.

Výsledky se dostavily. K prvnímu znepokojení Němců došlo 16. listopadu 1944 rozsáhlou akcí Tetřev. Němci uzavřeli území v délce 50 km a na akci použili velké množství svých vojáků a policistů. Chtěli zcela zneškodnit partyzánský odboj v Moravskoslezských Beskydech, což se jim z větší části povedlo. Partyzáni se však znovu zorganizovali a pokračovali ve svých ilegálních aktivitách

Koncem války již partyzáni prováděli svou diverzní činnost na rozsáhlém území Moravy. Nacistům se nedařilo zabránit jejich působení. Tím tedy partyzáni splnili svůj hlavní cíl, který jim byl při odchodu ze Svjatošinu udělen. Velkou částí tak přispěli k definitivní porážce Německa.

Úvodem zmiňuji publikace, které mi byly zdrojem mnoha užitečných informací a uvádím základní zeměpisné údaje a celkové přiblížení regionu Valašsko a obce Ratiboř.

V první polovině práce jsem se zaměřila na historii 1. československé partyzánské brigády Jana Žižky. Oddíl vedený Jánem Ušiakem byl vyslán ze Svjatošinu na území Moravy. Tento oddíl patřil k největším partyzánským útvarům. V krátkosti jsem shrnula jejich výsadek na Slovensku, následné překročení státní hranice s Protektorátem na území zvaném Margulka a jejich činnost prováděnou na Moravě.

Druhá polovina je již zaměřena konkrétně na partyzánské hnutí v obci Ratiboř. Zmínila jsem počátky odboje v obci, příchod partyzánů a jejich činnost na území Vsetínska. V Ratiboři na pile se odehrála důležitá schůze velitelů odbojových skupin, která nešťastnou

souhrou okolností dopadla špatně. Byl zde zabit jeden z hlavních partyzánských velitelů kpt. RA ing. V. G. Ševcov – Grekovskij.

Zhotovením bakalářské práce jsem si prohloubila znalosti o historii obce a okolí, kde žiji od svého narození. Partyzánské hnutí patří neodmyslitelně k Ratiboři a oddíl, který zde působil, pomohl k porážení Německa. Doba okupace musela být velmi složitá a nikdo si nebyl ničím jistý, proto partyzáni znamenali jakousi naději v lepší zítřky. Avšak při procházení různými publikacemi mě několikrát napadla otázka, zda pasekáři, kteří partyzánům pomáhali, měli vůbec na vybranou, jestli partyzánům pomáhat chtějí nebo ne. V některých vzpomínkách partyzáni nejsou vykresleni zcela v pozitivním obraze. O pohledu pasekářů a obyvatel vesnic na partyzánské hnutí bych se chtěla zajímat v navazujícím magisterském studiu.

Seznam literatury a pramenů

Použitá literatura

HROŠOVÁ, Marie. *Na každém kroku boj: historie 1. československé partyzánské brigády Jana Žižky (srpen 1944 - květen 1945)*. Vsetín: Český svaz bojovníků za svobodu, Sdružení domácího odboje a partyzánů, Historická skupina 1. čs. partyzánské brigády Jana Žižky, 2012. ISBN 978-80-260-2483-5.

PŘÍKRYL, Josef. *1. čs. partyzánská brigáda Jana Žižky: srpen-listopad 1944*. Ostrava: Profil, 1976.

HAŠA, Stanislav, Josef Příkryl, Ladislav Baletka, Florian Mynařík, Jan Zubíček, Františka Malučka. *Partyzánská obec Ratiboř*. Ostrava: Moravské tiskařské závody, 1980.

NEKUDA, Vladimír, ed. *Okres Vsetín: Rožnovsko, Valašskomeziříčsko, Vsetínsko*. Valašské Meziříčí: Hvězdárna Valašské Meziříčí, 2002. Vlastivěda moravská. ISBN 80 7275 024-0.

JURÁŇ, Josef a kolektiv autorů. *Ratiboř – valašská dědina*. Ratiboř, 2006.

PAVLÍK, Richard. *Šest let ponižení (1939 – 1945)*. Vsetín, 1946. s. 32 - 33.

Prameny

Ratibořská kronika č. 1 (1923 – 1955), státní okresní archiv Vsetín.

Periodikum

Nové Valašsko: Týdeník OV KSČ a ONV na Vsetíně. 1980, **XXIX**(1).

Nové Valašsko: Týdeník OV KSČ a ONV na Vsetíně. 1980, **XXIX**(5).

Nové Valašsko: Týdeník OV KSČ a ONV na Vsetíně. 1980, **XXIX**(8).

Nové Valašsko: Týdeník OV KSČ a ONV na Vsetíně. 1980, **XXIX**(12).

Nové Valašsko: Týdeník OV KSČ a ONV na Vsetíně. 1980, **XXIX**(14).

Nové Valašsko: Týdeník OV KSČ a ONV na Vsetíně. 1980, **XXIX**(18).

Internetové zdroje

Představení území Valašska [online]. [cit. 2018-06-01]. Dostupné z:
<http://www.valasskomoje.cz/predstaveni-uzemi>